

ACC. N:R M. 14392:1-9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *A. O. Lundberg, Märsrum*
Härad: *Bjäreåne* Berättare: " " "
Socken: *Åryd* Berättarens yrke: *f. d. stenhuggerifärdman*
Uppteckningsår: *1957* Född år *1875* i *Ronneby landsof.*

Värter i hushåll, läkekunst och magi. s. 1-8. LMF 79.
Naturläkaren Anders Hansson i Hallaryd. s. 9. LMF 81.

Korsvall På varen var de brukliga lötkärl man plätkade
bredblasad grästök, sopor, även späda nässlor som koktes
tillsammans med korsade korngrum som då blev en
läde fin o god soppa.

Bark i brä fick de tillgripa sitta gången 1852 då bara
på skogsbygden på Listerarebygden slapp de tillgripa
bark därför de hade lättare få fatt i korn derav att
Skäningsare börjat segla upp till Blekinge med korn-
lasten derav slapp Blekingarna tillgripa vare sig
bark eller något annat såsom kokta kärnor eller ställa
potis till att dryga ut då lilla kornmjöl de kunde få
fast på. Ja glömdes säga att då va Bakbark de
malde som skulle va till brä.

Korsättning för kaffe va råg då bästa korn fick
duga ackra ärtor i brist på annat

Dramp som anoverig till mal var förr inte brukliga
älmintant inte på landsbygden ej heller i stan
för än början av 1900 talet. Då en o annan

höriga mö all stuva svampian nu är fles sorters
svamp användbara till mat såsom Kanbarätter och
Karljohanssvamp är mycket omtyckta.
Såsom dryck va enebärsdrick förenänet bjärkela druckes
i huvudsak av dem som hade värk.

All några kryddor annat än gräslök persilja
pörjo, Rimpjan, kommin, dessa kryddor var de vanligaste
som i allmänhet brukades, matlört på kränvin va
en bra magmedicin, Svarta vintlar på kränvin va bra
för värk, några vatten för rengöring medel annat
än en granrisaviska o life sand, då va bra att sku-
ra golvet med lamprensning, behövdes nog,
inte i den gamla tiden, hade de en liten gaslamp
då va den utan glas. All skrämma bort ohysa
va en mycket svår sak bästa sättet va all koka
o salta i askluten då va bästa sättet all bli
fri ohysa. Matlört användes i saladan för
rotter. även inne för mat

Med väggfus sa ett pulver gull till färgen detta
 pulver saskalin beta då skulle sprutas i alla
 springer o hörn der väggfusen hade sina lillhäll
 Dessa användes till att bereda färg, av den
 skulle kokas in timma, så blev så en bra färg
 att färga både värken o bomulls-garn med färgen
 blev brun. Tekäpplon som väte på stora eklov
 beredes en bra skrivbläck, av även dessa fick
 kokas o prässas. Att fästrägg färgades har ja hört
 men vilken färg vet ja inte antagligen blått
 I den gamla tiden var inte mycket med vilda
 blommor då endast pioner o några arter näppa
 av obeständ blandning, då va inte så rikligt
 med varesig trädgårdar eller blommor i den
 gamla tiden inombes hade trädgårdar
 med alla möjliga namn på tillagorna fick
 inte gärna saknas i förstitearsnarna. att
 3 sätta blommor i vas va litjontkonvaljs o rull-

fiol allmänna väsklommor, ja vilka ängsklommor som helst fick duga då de va så sällsynt med sötade blommor. Så va de vilda ängsklommorna både vackra o doftade gott. Mysskika då va bra till the den drycken va både god o närande. Ett uppvakta med blommor har först blivit på den senare tiden ja kan gott lägg på 1920-talet. Läkekunst och. Blåbär svartå vinbär ja vacker Mezi. Blåbär för magen. Blodrot för blåsiss har ja inte hört men däremot linprövälling som de fick tappa på en flaska o källa i Kon då va brukligt att lägga väggblad på sår abradet sår som var svårtäkta. Svamp var bra (mörsvamp) ell stilla blödning, mäs mot skabb användes fjärvatten o ligga mer baddad i ätta dagar. Chantade störter var bra då man hade råkat slå eller vrickat en arm eller ett ben.

Mot ormbet sadet att den armbetne skulle ta sig till
 vatten före ormen kom till en vattenpanting då den
 betne tvätt sig med vatten skulle de hjälpa att han inte
 fick ont av ormbettet, mot såriga sår var va roovolja
 ett bra läkmedel för djur som fick yfliga sår &
 att några växter eller delar därav kunde som medel
 värka för könsdrift var nog en mest en trollkonst
 hos gamla kärrina (hävar) mot revorm skulle skrivas
 bort då tilljok så att en trollgubbe eller kärring, tog
 ja minst inte om de 3 eller 9 knäppmålar skrev eller ritade
 kring revormen o så stack med var mål 3 lätta stik med
 var mål inom denna cirkel då hjälps med några
 besvärgelser till vilket var nödvändigt för en snar hjälps
 några brända växter som skydd för sjukdom har
 ja inte hört talas om men deremot trollkonster som
 utfördes av gamla trollgubbar o trollkärringar fick
 några ett utslag, ja arma eller ben, hade de räddat
 5 ut för halvg då skulle trollkärring hämtas

för att ta upp stenar då tillgick så att 3 stenar skulle
grävas fram ur jorden dessa stenar skulle upphyllas
då de blev röda, så lades dom i en spann med kallvatten
fräste då stenarna hade den sjuka råkat utför för en
sjukdom som inte gick att bota på något annat sätt
då läsa bort den med vissa formler (besvärslor) samma
sak va då villapastor om någon fick en tryckning
eller en bölde va då ingenting annat än villapastor
då kunde inte bota på annat sätt än låta en
mycket besvärslad häkogulle eller kätting skuta över
då dåliga stället, den där skutningen gick till på
månge sätt en gulle sköt med en vanlig lössa i den
hade han 9 sorters trä en träpinne per var sort på en tum
3 cm. lång han va så säker på sin konst att han trodde
på sin konst skole o fick andra att tro också men
denne gulle va den säkraste med sin trolldom
framför alla andra. Vidskapeligheten va mycket
6 utbredd på 1800 talet nästan alla gamla kände något

hollby, hade de sig, kunna, fast mer o mindre
den som va i besittning av svartkonstlök den fick de
akta sig för att komma i anäd med.

Med då tillräffa vidkepliga behövde man inte gå långt
för att träffa en sådan, i går den der ja va hemma då
ja va te upp var vidkepligen stark, schärtsorda
sköts alltid ett skott över ^{görelstan} i tron om blåkulla-
kärningarna fick höra ett skott de då skulle ramla
nes i görelstan. Tej träller fick ingen tala ett ord
under tiden de lassade av då första lasset såd,
om de hade skalas eller såsom vid gul då det va
bättre mat än annars sattes mat ut på lozen
till tomterna detta va 1880 talet, då va inte i går
allt sådant häleri dog bort med den gamla
bonden. All der fans före de som kunde boka för
tenärren derom menade de om handleden va lite ur
sitt älske fansingen annan gången än hugga bort då
anda, som tillgick så att en brädhit placerades på

på de skadades ställe och 3 kalmsträ läggs på
som skulle mäs en gya hugges av på tre ställen
detta var ett säkert botmedel för knarren,
för ellöning derom menade dom, en som fick
utslag i ansiktet skulle då flintas bort så
gick så till att den som skulle bota foglhoi stenas
av flinta slog mot varandra att de bildades
eldqistor detta skulle göras över ansiktet
på den angripne vilket skulle hjälpa trodde de
Att skrockfullheten var så stor tros ga berättade
på att dom som gävo sig ut för att med be-
sverplse kunna bota alla åkommor inte
kunde vare sig läsa eller skriva men
trodde bestamt på sitt skrock.

Att den der sjukläkaren Anders Hansson
från fegehuset inte fins eller har funnits i Hällaryd
Ja tror ni blivit fel underrättade det måtte vara
Holländ i stället. Tert Leo står det Hällaryd
då inom Hällaryds kommun inte fins fegehuset
ligger då nära till hands att då är Holländ i stället
för Hällaryd. Ja har alldrig hört talas om
mannen, i så fall fans o kabbända fins änu
flera kvacksalvare både i Hallan o Skåne o då
med stor beundring, har tillockmäd hört de blivit
anmälda för sitt kvacksalveri, trots detta har
folket sett milvis för att bliwa botade av ifråga-
varande medicinare

har ^{om} orsakat att ja starrat lite med skriv-
ningen, är inte numera så säker på hand